

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

14.10.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Bulgaria on air](#)

✓ Как ще се изчислява минималната заплата и защо има разногласия?

Работодателите смятат, че новият подход ще осигури по-голяма предвидимост

Минималната работна заплата трябва да осигурява средства поне за най-необходимото. Определянето на нейния размер обаче се оказва сложна задача, в която държавата, работодателите и синдикатите трябва да съгласуват различни интереси и да намерят приемлив компромис.

Вчера социалните партньори обсъдиха нов механизъм за изчисляване на най-ниското възнаграждение в страната. При него размерът вече няма да се обвързва само със средната заплата, а ще се вземат предвид и производителността на труда, поскъпването на живота и разпределението на доходите.

Работодателите смятат, че новият подход ще осигури по-голяма предвидимост. От КНСБ приемат формулата като компромисно решение, докато от КТ "Подкрепа" предупреждават, че промените могат да поставят работещите в по-неизгодна позиция.

Докато спорът се води чрез проценти и икономически показатели, за стотици хиляди българи минималната заплата е много повече от статистическа величина. Тя определя дали доходите им ще стигнат за сметките, храната и останалите ежедневни разходи.

Темата беше обсъдена в студиото на "Директно" с изпълнителния заместник-председател на АИКБ Добрин Иванов и Георги Първанов от Българската конфедерация по заетостта.

Разговорът може да гледате във видеото [ТУК](#).

[Dnes.bg](#)

✓ Нова формула за МРЗ: компромис между бизнеса, синдикатите и държавата

Разговор в "Директно" с Добрин Иванов и Георги Първанов

Минималната работна заплата трябва да осигурява средства поне за основните жизнени потребности. Определянето на нейния размер обаче остава сложен процес, в който се сблъскват различни икономически интереси, разчети и очаквания.

Вчера държавата, работодателите и синдикатите обсъдиха нов механизъм за определяне на минималното възнаграждение в България. Предвижда се формулата да не се основава единствено на средната работна заплата, а да отчита и производителността на труда, инфлацията и разпределението на доходите.

Предложените промени срещат различни реакции сред социалните партньори. Работодателските организации виждат в новия подход възможност за по-голяма предвидимост, КНСБ го приема като компромис, а КТ "Подкрепа" предупреждава, че механизмът може да оцети работещите.

Докато дискусията се води чрез икономически показатели и проценти, за стотици хиляди българи минималната работна заплата има съвсем конкретно измерение. Тя определя доколко доходите им могат да покрият разходите за храна, жилище, сметки и останалите ежедневни нужди. Именно затова въпросът за нейния размер остава не просто икономически спор, а проблем с пряко отражение върху жизнения стандарт на хората.

Дебат по темата в студиото на “Директно” с изпълнителния заместник-председател на АИКБ Добрин Иванов и Георги Първанов от Българската конфедерация по заетостта.

Разговорът може да гледате във видеото [ТУК](#).

[NOVA NEWS](#)

✓ Атаките в Черно море ще оскъпят горивата и превозите

Нападението срещу кораби в Черно море води до повишени цените на превозите. Това ще даде отражение върху икономиката и крайната стойност на стоките. Това каза Добрин Иванов, изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) в ефира на „Твоя ден“.

Иванов подчерта, че по-голямата част от транспорта у нас е сухоземен, но морският е важен за нефтената рафинерия и превозването на горива. Той беше категоричен, че ще има ръст на цените не само на горивата, но и на застраховките. Експертът отбеляза, че екипажи за такива плавателни средства вече трудно се намират заради повишения риск.

Иванов подчерта, че ако „Лукойл“ продава с много ниска надценка, при положение, че цената на пазара е висока, това може да доведе до рискове – т.е. завеждане на искиове.

Иванов заяви, че изработеният и приет механизъм за определяне на размера на минималната работна заплата е резултат от огромен компромис.

Той посочи, че е сменен модел, който не работел на пазара на труда. По думите му "настоящият е по-справедлив и по-правилен и ще даде по-добро отражение върху пазара на труда и развитието на икономиката”.

Целия разговор гледайте във видеото - [ТУК](#).

[Blitz.bg](#)

✓ Експерти прогнозират: Атаките в Черно море ще оскъпят горивата и превозите

Иванов подчерта, че по-голямата част от транспорта у нас е сухоземен, но морският е важен за нефтената рафинерия и превозването на горива

Нападението срещу кораби в Черно море води до повишението на цените на превозването на товарите. Това ще даде отражение върху икономиката и крайната стойност на стоките. Това каза Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал в България в ефира на „Твоят ден”.

Президентът на КНСБ Пламен Димитров подчерта, че атаките са все по-близо до нашите брегове, а има и жертви. Той смята, че е важно правителството да действа и да търси помощ от партньорските служби. По думите му от Елеонора Митрофанова няма да научим истината за нападението срещу корабите.

Иванов подчерта, че по-голямата част от транспорта у нас е сухоземен, но морският е важен за нефтената рафинерия и превозването на горива. Той беше категоричен, че ще има ръст на цените не само на горивата, но и на застраховките. Експертът отбеляза, че екипажи за такива плавателни средства вече трудно се намират заради повишения риск.

Димитров смята, че все пак има възможност за овладяване на ситуацията и изрази надежда, че скокът на цените у нас ще спре. По думите му държавата трябва да се намеси.

Иванов подчерта, че ако „Лукойл“ продава с много ниска надценка, при положение че цената на пазара е висока, това може да доведе до рискове – т.е. завеждане на искиове. Димитров пък е на мнение, че в момента надценката е висока, а тя трябва да бъде „разумна и обичайна - нито ниска, нито висока”.

Заседанието на Тристранния съвет и приемането на новата формула за МРЗ

Иванов заяви, че изработеният и приет механизъм за определяне на размера на минималната работна заплата е резултат от огромен компромис.

Той посочи, че е сменен модел, който не е работел на пазара на труда. По думите му "настоящият е по-справедлив и по-правилен и ще даде по-добро отражение върху пазара на труда и развитието на икономиката”.

Според Димитров механизмът отчита всички важни фактори и гарантира, че минималната работна заплата ще расте.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Ограничават движението в една лента на "Дунав мост" при Русе за две седмици

В следващите две седмици в дните от понеделник до четвъртък движението в 320-метров участък от Дунав мост при Русе ще е двупосочно в една лента за монтаж на водоотвеждащи съоръжения при фугите на моста. В дните петък, събота и неделя ремонтни работи няма да се извършват. Дейностите са част от основния ремонт на съоръжението, при който обновяването на платната за движение завърши през юни и трафикът беше възстановен, а работата на обекта продължи по долното строене, без това да се отразява на автомобилното движение.

Етапът на извършването в момента строителни дейности изисква временна промяна на организацията на движение, за да се гарантира качествено изпълнение на планираните дейности и осигуряване безопасността на преминаващите автомобили. Монтажът ще се извършва на два етапа.

Първият етап ще започне в 9.00 ч. на 19 октомври (понеделник) и ще продължи до 17.00 ч. на 22 октомври (четвъртък) като ще е ограничено движението в дясната лента. Превозните средства ще преминават двупосочно в лявата лента и ще се пропускат на интервали от 20 минути в посока като трафикът ще се регулира от сигналисти.

Вторият етап ще от 9.00 ч. на 26 октомври (понеделник) и ще е до 17.00 ч. на 29 октомври (четвъртък) като ще е ограничено движението по лявата лента. Превозните средства ще преминават двупосочно в дясната лента на интервали от 20 минути в посока и ще се регулират от сигналисти.

При неблагоприятни атмосферни условия срокът за монтаж на водоотвеждащите съоръжения може да бъде променен. Крайният срок за завършване на основния ремонт на Дунав мост е до 3 декември т.г.

✓ Марсоходът на НАСА „Пърсивиърънс“ измина рекордните 45,2 км на Марс

Роботизираният марсоход на НАСА „Пърсивиърънс“ измина рекордните 45,2 километра от пристигането си на Марс през 2021 г., съобщи Ройтерс, позовавайки се на американската космическа агенция. Изпратен с мисията да проучи дали някога на Червената планета са съществували условия, благоприятни за микробен живот, шестколесният марсоход посещава едни от най-древните терени в Слънчевата система.

„Инженерното оборудване и инструментите на „Пърсивиърънс“ са в отлично състояние, като всички резервни системи са напълно функционални“, казва пред Ройтерс Стивън Лий от Лабораторията за реактивно движение на НАСА в Калифорния.

„Скорошна оценка на всички системи показва, че те са способни да работят до края на 30-те години на този век, а вероятно и след това“, добавя Лий, който е ръководител на проекта за двата марсохода на НАСА - „Пърсивиърънс“ и „Кюриосити“.

„Пърсивиърънс“ подобри предишния рекорд от 45 километра, изминати на повърхността на Марс от марсохода на НАСА „Опортюнити“ между 2004 г. и 2018 г. И двата апарата надминаха разстоянията, пропътвани от който и да е лунен роувър, допълва Ройтерс.

Изследванията на „Пърсивиърънс“ са съсредоточени върху кратера Йезеро - регион в северното полукълбо на Марс, където се смята, че е имало воден басейн преди милиарди години. Марсоходът „Кюриосити“ пък се движи в кратера Гейл близо до марсианския екватор.

НАСА отдава голяма част от успеха на „Пърсивиърънс“ на способността му за самостоятелно придвижване с автономната навигационна система, наречена „Автонав“. Лий отбелязва, че 90% от движенията на апарата се извършват без човешка намеса.

„Пърсивиърънс“ заснема стереоизображения на терена пред себе си, създава софтуерна 3D карта и избира най-безопасния маршрут към целта си“, обяснява той.

Друг ключов компонент е бърз компютърен процесор, който позволява на марсохода да обработва изображения и да използва софтуера си за автономно управление изключително бързо, почти непрекъснато, по време на движение, казва още Лий. По думите му това е съществена разлика в сравнение с предишните марсоходи, на които се е налагало да спират, за да „помислят“ преди всеки етап от придвижването.

„Пърсивиърнс“ надгражда 29-годишното наследство на предишните марсоходи на НАСА – „Соуджърнър“, „Спирит“, „Опортюнити“ и „Кюриосити“, като всеки от тях е включвал наученото от предходните мисии и е подобрявал способността ни да се придвижваме по повърхността на друг свят“, посочва Лий.

Най-голямото постижение на марсохода е оповестеното миналата година откритие на възможен признак за древен микробен живот, смята ученият. Признакът е намерен в червеникава скала, за която се смята, че се е образувала преди 3,2 до 3,8 милиарда години в речно корито, захранвало езерото, което е изпълвало някога кратера Йезеро.

Теренът в района може да предостави насоки за разбиране на ранните геоложки процеси на планетата, каквито са например последиците от сблъсъци с големи метеорити. Кратерът Йезеро е възникнал именно при такъв сблъсък в ранния етап от историята на Марс.

Лий се позовава на данни от орбитални апарати, според които някои части от ръба на кратера някога са представлявали хидротермални системи с топли или горещи подпочвени води. „В миналото тези райони може да са предлагали топла, богата на вода подземна среда, благоприятна за живот“, допълва той. „Всъщност някои палеонтолози предполагат, че животът на Земята е възникнал именно в такава среда“, допълва Лий.

Първоначалната мисия на „Пърсивиърнс“ предвиждаше изминаването на едва 20 километра. Наскоро НАСА одобри удължаване на мисията му за изследване на ръба на кратера до края на 2028 г.

[БНР](#)

✓ Природният газ в Европа поскъпна до 4-годишен връх от 86 евро за мегаватчас

Във вторник цените на европейския природен газ се покачиха до 86 евро за мегаватчас, достигайки най-високо ниво от декември 2022 г. насам, тъй като опасенията относно ограничените доставки и ниските нива на съхранение се засилиха преди началото на зимата на стария континент.

Фючърсите на нидерландския газов хъб TTF поскъпнаха по-рано днес до 86,80 евро/MWh, преди да върна леко назад под 86 евро, но остават да се търгуват в най-високите нива от последни дни на декември 2022 г.

Газовите съоръжения в цяла Европа са запълнени на 73,75% към 12 октомври, според данни на GIE (Gas Infrastructure Europe), което оставя запасите доста под типичните нива за това време на годината. По същото време на 2025 г. те бяха запълнени на 83,03%, докато средната има запълняемост по това време през последните пет години беше на ниво от 89,8%. Прогнозите за по-студено време в Северозападна Европа от следващия уикенд биха могли допълнително да увеличат търсенето на синьото гориво отопление, оказвайки допълнителен натиск върху и без това ограничените резерви. С нива на съхранение по-ниски от предишни години, пазарът остава особено уязвим към внезапни температурни промени или неочаквани прекъсвания на доставките.

По-силното европейско търсене на природен газ би могло също така да засили конкуренцията за товари с втечен природен газ (LNG) на световния пазар, което допълнително да повиши цените.

Междувременно ескалиращото напрежение в Близкия изток доведе до повишаване на цените на LNG в Северна Азия до близо три пъти нивата им преди конфликта, увеличавайки конкуренцията между азиатските и европейските купувачи за налични доставки.

✓ Инвеститорите са с най-големи експозиции в технологични акции от 2020 г. насам

Глобалните инвеститори, които се възползват от поскъпването на акциите, движено от изкуствения интелект, са с най-силните експозиции в технологичния сектор от 2020 г. насам - от периода на възстановяване след пандемията от COVID-19 насам, сочи проучване на Bank of America, цитирано от агенция Блумбърг.

Делът на мениджърите на фондове, които поддържат наднормено тегло (overweight) на технологичния сектор в портфейлите си, се е повишил до 37% спрямо 30% през миналия месец, достигайки най-високото ниво от август 2020 г. насам. в същото време около 45% от анкетираните са съгласни, че през 2027 г. ще се формира "балон" при акциите, свързани с ИИ, докато 42% са на обратното мнение.

Секторът на изкуствения интелект се превърна в най-атрактивната сфера за инвестиции в акции, като допринесе за ръст от близо 120% на американския фондов индекс S&P 500 по време на четиригодишния "бичи" (възходяща) пазар. Част от ентусиазма около ИИ обаче започва да отслабва, тъй като инвеститорите се питат дали възвръщаемостта ще оправдае огромните разходи в тази технология.

Участниците в октомврийското проучване на BofA посочиха, че инвестициите в акции на глобални производители на полупроводници са най-масовите предпочитани сделки на пазара.

По време на търговията във вторник обаче рязък спад в цената на акциите на южнокорейските гиганти в производството на памети - Samsung Electronics и SK Hynix, повлече надолу азиатските борсови индекси до най-ниското ниво от август насам. Фючърсите на американския технологичен индекс Nasdaq 100 бележат понижение с 0,6% преди старта на днешната търговия на Уолстрийт.

Последното проучване на Bank of America също така отчита, че инвеститорите демонстрират най-слаб песимизъм по отношение на облигациите от май 2025 г. насам. Около 37% от участниците в проучването заявиха, че доходност от 6% по 10-годишните държавни ценни книжа на САЩ би ги подтикнала да пренасочат капитали от акции към облигации, докато около 19% посочиха, че вече извършват такава промяна в разпределението на активите си. Във вторник сутринта доходността по 10-годишните облигации на САЩ беше на ниво от 5,19%.

Проучването е проведено в периода от 2 до 8 октомври, като в него са участвали 161 мениджъри, управляващи активи на стойност 453 милиарда долара, отбелязва Блумбърг.

[Investor.bg](https://www.investor.bg)

✓ Европейските автомобилни концерни се обръщат към историята, за да настигнат Китай

Докато китайските производители на електрически превозни средства предизвикват европейската автомобилна индустрия с по-евтини модели и все по-усъвършенствани технологии, утвърдените марки в региона отвърщат на удара с един актив, който липсва на конкурентите им: историята, пише Ройтерс.

Европейските производители все по-често възраждат класически модели от миналото, от Renault 5 до Citroen 2CV, като залогът върху носталгията може да им помогне да се открийт от нарастващата вълна китайски конкуренти и да спечелят купувачите.

Залогът е висок. Търсенето на електромобили се е увеличило рязко в Европа заедно с покачващите се цени на горивата, но китайските производители вече държат почти 11% от европейския пазар през второто тримесечие, изчислява Schmidt Automotive Research. Те внедряват модели, които често са по-евтини и се отличават с по-модерни технологии от тези на местните марки.

Докато европейските компании се опитват да намалят разходите и да стеснят технологичната разлика, наследството се очертава като едно от малкото предимства, които по-новите пазарни участници от Китай не могат лесно да възпроизведат. Стратегията вече се отплаща на френската група Renault. Новата електрическа версия на Renault 5, пуснат за първи път през 1972 г., е най-продаваният среден размер електромобил в Европа от началото на годината, което допринася за увеличаването на приходите на компанията за първото полугодие с 9%.

Stellantis представи електрическа версия на емблематичния 2CV на Citroen, произвеждан от 1948 до 1990 г., на автомобилното изложение в Париж, докато електрическото Polo на Volkswagen заимства много от златната ера на Golf от 80-те години на миналия век.

„Стремим се да се открийм и също така да предизвикаме определен емоционален отклик“, споделя главният дизайнер на Renault Group Лоренс ван ден Акер.

Добавена стойност

За някои купувачи стратегията изглежда работи. 51-годишният британец Крис Личфийлд си купува електрически автомобил за първи път през май, след като в миналото израства с Renault 5. Той избира жълта електрическа версия на автомобила.

„Импулсът да имам ново Renault 5 беше далеч по-голям от резервите ми относно наличието на електромобили“, споделя той. „Основната причина, поради която го обичам, е, че е Renault 5“, добавя Личфийлд.

ID.Polo на Volkswagen, част от серия достъпни електрически автомобили, предназначени да помогнат на германската група да се справи с китайските конкуренти, предизвика подобна реакция с опционален ретро режим на таблото, който имитира класическия скоростомер на ранния Golf и възпроизвежда музика на виртуална касета.

Stellantis се надява на подобен успех с „новия електрически 2CV“, насочен към заклетите фенове на компактния автомобил, като същевременно търси одобрението на по-широката аудитория.

„Забележително е, че виждаме този вид ретро стил при малките и достъпни електрически превозни средства в Европа“, коментира Робърт Дули, стратег по дизайна в Car Design Research.

Дори и историята има граници

Стратегията обаче има своите ограничения. Макар че ретро стилът има потенциал в Европа, където домакинствата често остават лоялни към определени модели и дизайни в продължение на поколения, той може да няма същия успех в други региони, признава Ван ден Акер.

„Иконите не са вечни, те имат своя момент под прожекторите“, казва той, като добавя, че автомобилните производители трябва да идентифицират правилната възможност, защото иконата на едно поколение може да бъде заменена от тази на друго.

Някои по-ранни опити генерират ограничен успех. Силният първоначален интерес към електрическия ID.Buzz на Volkswagen отшумя, тъй като американските потребители се възпротивиха на цената и пробегата му.

Съществува и риск от разочарование сред феновете.

Преди пускането на електрическия 2CV на пазара, Citroen търси мнение от колекционери на оригиналния модел относно това какво трябва да се запази. Респондентите подчертават неговата достъпност, лекота на шофиране и запазената марка с мек покрив.

Но за Тиери Жуани, ръководител на френски колекционерски клуб на 2CV и горд собственик на модел от 1951 г., всяко възраждане трябва да улови и емоционалната привлекателност на оригинала.

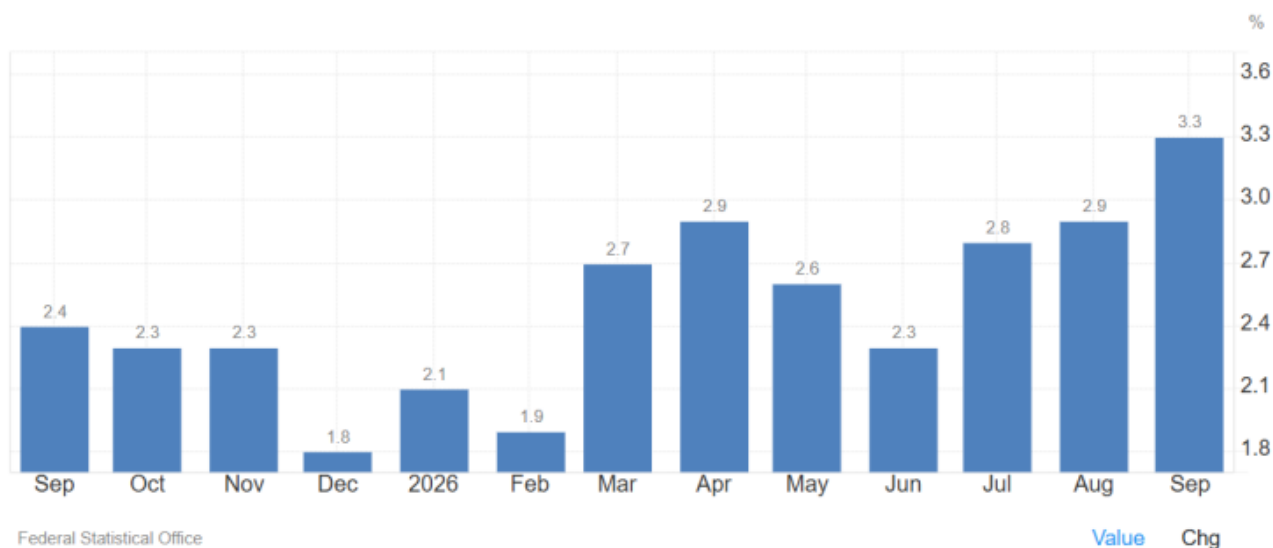
„Новият 2CV трябва да притежава онова нещо, което е трудно да се опише с думи“, казва той. „Този елемент, който привлича хората, така че вече да не сте анонимен човек, който се слива с тълпата“.

▼ Инфлацията в Германия стигна 3,3% през септември с подкрепата на енергийните продукти

Годишната инфлация в Германия се ускори до 3,3 на сто през септември спрямо 2,9 на сто през август и 2,8 на сто през юли, показват данните на Федералната статистическа служба Destatis, цитирани от БТА. Основен двигател е поскъпването на енергийните продукти с 14,9 на сто на годишна база, предаде АПА.

На месечна база потребителските цени са се повишили с 0,6 на сто.

„През септември инфлацията надхвърли прага от три процента и по този начин достигна нов рекорд за тази година. Това беше и най-високото ниво, отчетено от декември 2023 г.“, заяви председателят на статистическата служба Рут Бранд.

Годишната инфлация в Германия по месеци. Графика: tradingeconomics.com

По думите ѝ увеличението отново се дължи на енергията, като поскъпването е особено отчетливо при моторните горива и горивото за отопление.

Годишният ръст на енергийните цени се е ускорил за трети пореден месец, след 10,5 на сто през август и 8,3 на сто през юли. Септемврийското увеличение е най-голямото от февруари 2023 г., когато е отчетен ръст от 19,1 на сто.

Моторните горива са поскъпнали с 37,1 на сто спрямо септември 2025 г., а течното гориво за отопление - със 74,9 на сто. Цените на дървата за огрев, пелетите и другите твърди горива са нараснали с 15,6 на сто.

Електроенергията обаче е поевтиняла с 5,5 на сто, природният газ - с 2,8 на сто, а централното отопление - с 1 на сто. Според Destatis спадът отчасти се дължи на мерките на федералното правителство, прилагани от началото на годината.

Новото намаление на данъка върху моторните горива не е отразено в септемврийските данни, тъй като влезе в сила на 1 октомври. Очаква се мярката да понижи цената на горивата с малко под 17 евроцента за литър до края на годината и да облекчи част от инфлационния натиск.

Хранителните продукти са поскъпнали с 0,4 на сто на годишна база след увеличение с 0,1 на сто през август. При отделни продукти обаче се наблюдават значителни разлики.

Яйцата са поскъпнали с 15,2 на сто, пресните зеленчуци - с 12 на сто, а рибата, рибните продукти и морските дарове - с 4,5 на сто. Хранителните мазнини и масла са поевтинели с 15 на сто, включително маслото с 29,5 на сто. По-ниски са и цените на пресните плодове, с 4,9 на сто, и на млечните продукти, с 5,5 на сто.

Основната инфлация, която изключва храните и енергоносителите, се е задържала на равнището от 2,4 на сто, колкото и през предходните два месеца. Без енергийните продукти годишната инфлация е 2,1 на сто, а без течното гориво за отопление и моторните горива - 1,8 на сто.

Цените на стоките като цяло са се повишили с 3,8 на сто. Нетрайните потребителски стоки са поскъпнали с 5,4 на сто, главно заради енергията, а трайните - с 1 на сто.

Сред по-значителните увеличения са тези при оборудването за обработка на информация, с 9,2 на сто, и тютюневите изделия, с 5,6 на сто. Кафето, чайт и какаото са поевтинели с 3,3 на сто, а домакинските уреди - с 2,5 на сто.

При услугите годишното поскъпване се е забавило леко до 2,7 на сто. Най-силен ръст е отчетен при услугите за социална защита, с 6,3 на сто, поддръжката и ремонта на автомобили, с 4,7 на сто, и фризьорските услуги и другите услуги за лична грижа, с 4,3 на сто.

Пакетните почивки са поскъпнали с 3,8 на сто, а водоснабдяването и различни услуги, свързани с жилището - с 3,7 на сто. Наемите без разходите за отопление са нараснали с 1,9 на сто, а телекомуникационните услуги - с 0,2 на сто.

На месечна база енергийните продукти са поскъпнали с 3,8 на сто. Увеличението при течното гориво за отопление е 18,5 на сто, а при моторните горива - 6,9 на сто, включително 7,5 на сто за дизела и 6,7 на сто за бензина.

Цените на облеклото са нараснали с 5,6 на сто спрямо август, предимно по сезонни причини. Храните са поскъпнали с 0,4 на сто, като зеленчуците са с 3,5 на сто по-скъпи, а месото и месните продукти са поевтинели с 0,5 на сто.

Международните полети са поевтинели със 7,3 на сто, а пакетните международни почивки - с 4,2 на сто на месечна база.

Мениджър

✓ Германия, Италия и Белгия настояват за „аварийна спирачка“ върху законодателството на ЕС

Лидерите на Германия, Италия и Белгия призоваха за създаването на механизъм, който да позволява спиране на ново европейско законодателство, ако то бъде преценено като прекалено тежко за бизнеса. Инициативата е част от по-широки усилия за подобряване на конкурентоспособността на Европейския съюз.

Германският канцлер Фридрих Мерц, италианският премиер Джорджа Мелони и белгийският министър-председател Барт де Вевер са предложили въвеждането на т.нар. „аварийна спирачка“ в писмо, изпратено в понеделник до председателя на Европейския съвет Антонио Коща, с което Euronews се е запознала.

По данни на италианския вестник Corriere della Sera, още миналата седмица тримата лидери са призовали Европейския съвет да даде „ясни и конкретни политически насоки“ за намаляване на енергийните разходи и за преразглеждане на европейски правила, които според тях са „ненужни, непропорционални или контрапродуктивни“ за конкурентоспособността на европейската индустрия.

Предложеният механизъм би служил като „крайна мярка и допълнителна гаранция“ срещу ненужните бюрократични разходи, произтичащи от новото законодателство на ЕС. Все още не са ясни конкретният му обхват и начинът на действие, като според дипломатически източници темата се очаква да бъде обсъдена на срещата на европейските лидери в Брюксел в четвъртък.

Писмото стъпва върху работата на неформална група от 19 държави членки на ЕС, която търси координиран отговор на предизвикателствата пред европейската индустрия и начини за повишаване на нейната конкурентоспособност. Групата е водена от Германия, Италия и Белгия и е известна като „Приятелите на конкурентоспособността“.

Тримата лидери призовават също за ускоряване на процедурите по планиране и одобряване на инвестиции в ключови сектори, включително декарбонизацията, енергетиката, изкуствения интелект и отбраната. Според предложението, наречено „правило за приоритет“, някои регулации в тези области трябва временно да бъдат замразявани, за да се ускори разработването и внедряването на нови технологии.

Намаляването на изискванията за отчетност към компаниите е друга важна цел, заложена в писмото, тъй като трите държави настояват за ограничаване на административната тежест в целия ЕС. Германия, Италия и Белгия предлагат също така обръщане на тежестта на доказване при преценката дали дадено задължение за отчетност е необходимо.

Според тях всяко ново изискване за докладване трябва първо да бъде обосновано, вместо необходимостта от него да се приема по подразбиране. По този начин би могло да се намали административното натоварване върху бизнеса, особено върху малките и средните предприятия.

✓ Куба ще реформира своя петролен и газов сектор

Куба обяви реформа на своя петролен и газов сектор, като разреши предоставянето на концесии на чуждестранни инвеститори и отвори сектора за участие на местни частни предприятия. Мярката е част от либерализацията на кубинската икономика, предаде Франс прес, цитирана от БТА.

Комунистическата страна, която е изпаднала в енергийна криза и е подложена на силен натиск от Вашингтон, се стреми да увеличи производството си на петрол и природен газ.

Новото законодателство е част от пакета от 176 реформи в подкрепа на пазарната икономика, приети през юни. Те предвиждат отварянето на цели сектори от икономиката за частния сектор.

От началото на 90-те години в Куба присъстват чуждестранни компании, работещи в областта на въглеводородите. Досега обаче те са могли да участват единствено чрез договори за поделение на добива, сключвани в рамките на съвместни предприятия с кубинската държава. Новото законодателство въвежда и други възможности, сред които предоставянето на петролни концесии, които могат да се окажат по-привлекателни за някои инвеститори, обясни Педро Абионтус, представител на министерството на енергетиката и мините, цитиран от официалния портал „Кубадебате“.

Паралелно с това законът предвижда участието на национални частни икономически субекти в дейностите на петролната индустрия, добави той.

Целта на новото законодателство е постепенно увеличаване на производството на суров петрол и природен газ, без да се изоставя държавният контрол върху петролните ресурси.

От януари САЩ налагат петролна блокада на Куба. Тя задълбочи икономическата и енергийната криза, обхванала страната с население от 9,4 милиона души. Неотдавна Вашингтон наложи санкции и на няколко държавни предприятия и ръководители от петролния сектор.

Куба произвежда около 40 процента от петрола, който потребява. Основната част от това производство е предназначена за работата на седем остарели електроцентрали, които представляват гръбнака на електроенергийната система на страната. Вашингтон разрешава изпращането на горива от САЩ единствено за зараждащия се частен сектор на Куба. Тези покупки, разрешени от февруари, покриват само 3 процента от потребностите на страната, според кубинските власти.

По официални данни в момента в Куба работят над 15 000 малки и средни предприятия, които осигуряват заетост на повече от една трета от работната сила.

Президентът на САЩ Доналд Тръмп смята, че комунистическият остров, намиращ се на 150 километра от бреговете на Флорида, представлява „изключителна заплаха“ за националната сигурност на страната му. Той неколкратно е предупреждавал, че може да „поеме контрола“ над него.

Същевременно Куба отхвърли твърденията на американските власти, че 90 пратки гориво, задържани миналата седмица, са били предназначени за острова. В сряда американските власти съобщиха, че са задържали 90 пратки гориво, предназначени за Куба, на приблизителна стойност 3 милиона долара. Според тях горивото е било предназначено за „Енетек“ - кубинска държавна компания, която е под американски санкции от юли.

Според Хосе Фигероа от министерството на вътрешната сигурност на САЩ пратките е трябвало да „бъдат изпратени на кубинското правителство чрез структура, санкционирана от американското правителство“.

„Куба няма нищо общо с това“, заяви министърът на енергетиката и мините на Куба Висенте де ла О Леви по време на среща с журналисти. „Нямаме дори договор за тези покупки“, подчерта той.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ Газът в Европа поскъпна до най-високото си ниво от декември 2022 г.

Цената на природния газ в Европа достигна днес най-високото си равнище от декември 2022 г. на фона на прекъсванията на доставките от Персийския залив и недостатъчните запаси в Германия. Междувременно петролът поевтиня, след като ден по-рано цените му се повишиха значително, предаде Франс прес.

Към 11:55 ч. българско време фючърсите на природния газ на нидерландския хъб TTF, който служи за ориентир за европейския пазар, поскъпнаха с 2,17% до 86,19 евро за мегаватчас, съобщава агенцията, цитирана от БТА. "Пазарът е изправен пред перспективата да премине през голяма част от зимния сезон при много ограничени доставки на втечен природен газ от Персийския залив", посочват анализатори на нидерландската банка Ай Ен Джи (ING).

Войната в Близкия изток нанесе сериозни щети на производството и износа на втечен природен газ от Катар. Продължителното ограничаване на доставките засилва конкуренцията между европейските и азиатските купувачи, които разчитат на внос, и създава допълнителен натиск за поскъпване на синьото гориво.

Европа влиза в зимата с по-малко газ

Газохранилищата в Европа са запълнени на 73,75% от капацитета си. За сравнение, по същото време миналата година нивото е било 83%, а средното за последните 5 години достига 89%, показват данните, цитирани от анализаторите на ING.

Особено тревожна е ситуацията в Германия, където запасите са значително под средното равнище за Европейския съюз. Германските газохранилища са запълнени едва на 59,96%, сочат последните данни на Асоциацията на европейските оператори на газова инфраструктура (Gas Infrastructure Europe - GIE).

В България запасите от природен газ достигат 80,74% от капацитета на хранилищата. По същото време миналата година те са били 82,28%, показват данните на асоциацията.

Петролът поевтиня след вчерашния скок

За разлика от природния газ, цените на петрола се понижиха в днешната търговия. Към 12:15 ч. българско време фючърсите на сорта Брент от Северно море с доставка през декември поевтиняха с 1,92% до 104,60 долара за барел. Американският лек суров петрол WTI с доставка през ноември загуби 2,08% от стойността си до 91,79 долара за барел.

Според Джон Пласар, ръководител на инвестиционната стратегия в швейцарската "Сите Жестион Прайвит Банк" (Cité Gestion Private Bank), спадът вероятно отразява със закъснение реакцията на пазара към споразумението за доставки на руско дизелово гориво за САЩ, предаде Франс прес.

Този фактор остана на заден план предишния ден заради атаките на йеменските хути срещу Саудитска Арабия. В същото време премахването на някои американски санкции върху износа на руски петрол допринася за успокояването на цените на суровината.

В петък президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви споразумение за доставки на руско дизелово гориво за американския пазар. Целта е да се ограничи поскъпването на горивата, чиито цени достигнаха рекордни равнища в страната. Темата е особено чувствителна в навечерието на междинните избори за Конгреса, насрочени за 3 ноември.

Въпреки днешното поевтиняване несигурността на пазарите остава висока заради продължаващия конфликт в Близкия изток и риска от нови прекъсвания на доставките. "Колебливостта ще остане много висока през идните дни", предупреди Пласар, като подчерта, че продължават да действат множество фактори, способни да тласнат цените нагоре.

САЩ са основният доставчик на втечен природен газ за Европейския съюз, докато вносът на изкопаеми горива от Русия е намалял значително, заяви междувременно говорител на Европейската комисия на пресконференция, като подчерта, че крайната цел на ЕС е напълно да прекрати зависимостта си от руски изкопаеми горива.

По думите му през 2022 г. Русия е осигурявала 45% от вноса на изкопаеми горива в ЕС, докато днес делът ѝ е спаднал до 12%. След март 2022 г., когато Москва започна войната срещу Украйна, европейските страни плащат значително по-малко за руски енергийни ресурси, отбеляза говорителят.

Той уточни, че засега все още е разрешен вносът на руски втечен природен газ, но от догодина ще влезе в сила пълна забрана. Според него през 2022 г. мнозина са се съмнявали, че ЕС ще успее да се справи с енергийните последици от решението на Русия едностранно да прекрати газовите доставки за Съюза.

Върховният представител на ЕС по външната политика и сигурността Кая Калас заяви вчера, че наложените от Съюза санкции са лишили Русия от приходи в размер на 1 трилион евро досега.

В същото време руският вицепремиер Александър Новак съобщи също вчера, че въпреки санкциите, въведени от 2022 г. насам, Русия е доставила въглеводороди на европейския пазар на обща стойност 320,7 млрд. долара, или около 286 млрд. евро.

✓ Недостиг на сярата застрашава световното производство на храни

Задълбочаващата се конкуренция между производителите на торове и миннодобивните компании заради недостига на промишлена сярна заплашва да повиши цените на храните в световен мащаб. За това предупреждава в "Файненшъл таймс".

Нарушаването на доставките през Ормузкия проток предизвика сериозен недостиг на сярна - страничен продукт от нефтената и газовата промишленост. Тя се преработва в сярна киселина, която е необходима за производството на фосфатни торове. Заради ограничените доставки производителите вече са принудени да намаляват обемите на продукцията си и предупреждават за предстоящо поскъпване на храните. "Не можем да прехвърлим тези увеличени разходи върху фермерите, тъй като възможностите им да плащат са ограничени. Затова единственият изход е да забавим производството", заяви Анди Юнг, представител на компанията за производство на торове "Мозейк". По думите му това ще се отрази съществено на добивите в световен мащаб, което на свой ред ще доведе до рязко повишаване на цените на храните.

Недостигът се задълбочава и заради конкуренцията между производителите на торове и миннодобивния сектор за ограничените количества от суровината, отбелязва "Файненшъл таймс".

Рагхав Джайн от аналитичната агенция "Аргъс" (Argus), която следи цените на суровините, посочва, че миннодобивните компании, които реализират свръхпечалби благодарение на високите цени на металите, печелят ценовата битка за оскъдните запаси от сярна. Производителите на торове разполагат с по-ниски маржове на печалба и по-трудно могат да наддават за суровината.

Преди началото на войната в Иран през Ормузкия проток е преминавала приблизително половината от световните доставки на сярна, подчертава изданието. Блокирането на този ключов морски маршрут доведе до почти 10-кратно увеличение на цените на сярната спрямо равнищата преди войната.

Недостигът създава риск не само за производителите на торове, но и за земеделието в световен мащаб. Ако производството на торове остане ограничено, фермерите могат да се сблъскат с по-високи разходи и по-ниски добиви, което ще засили натиска върху цените на храните.

3e-news.net

✓ Зимният натиск върху европейските енергийни пазари нараства

Миналия месец отбелязахме, че газовите хранилища, водните резервоари, реките и наличността на ядрени мощности са силно напрегнати, оставяйки системата с минимален буфер срещу нова криза. Септември не донесе облекчение: месецът

отново беше по-топъл и по-сух от нормалното в по-голямата част от Европа, а ниските речни нива продължиха да ограничават френското и румънското ядрено производство. В Близкия изток конфликтът ескалира във военно отношение, въпреки че физическите потоци през Ормузкия пролив се подобриха. След като два супертанкера бяха ударени в пролива, САЩ ударира ирански танкери в знак на отговор за първи път, докато удар с дрон по източно-западния тръбопровод на Саудитска Арабия принуди Агапсо да обяви форсмажор.

На газовия фронт спот цените на TTF се повишиха с около 13 EUR/MWh до 75 EUR/MWh, което е най-високото ниво от началото на 2023 г. насам, тъй като конкуренцията между Азия и Европа за LNG се засили преди началото на зимата. Цените се успокоиха през втората половина на месеца, тъй като азиатските покупки отслабнаха на фона на високите цени, докато катарските обеми започнаха да се завръщат с 12 LNG товара, които напуснаха Ормузкия пролив през септември, след като през август нямаше нито един. Въпреки това европейските газови запаси вероятно ще достигнат пик от едва около 74 до 76% през следващите седмици. Германия разпреди на държавната енергийна компания SEFE да запълни допълнителни 8 TWh, тъй като пазарните сили едва ли ще повишат германските хранилища много над 60% в началото на зимата.

По подобен начин цените на въглищата се повишиха допълнително в съответствие с газа, тъй като въглищните централи останаха конкурентоспособни, което повиши европейското потребление на въглища с 37% на годишна база и сви запасите в Амстердам-Ротердам-Антверпен (ARA) до 3,9 милиона метрични тона. В същото време смущенията в Южна Африка, Индонезия и Казахстан стесниха морските доставки. Сортът Брент спечели около 10 USD/барел, тъй като ескалацията надделя над възстановяването на петролния износ от Персийския залив до около 90% от нивото му преди войната, докато европейските квоти за емисии (EUAs) продължиха да се търгуват без посока около 85 EUR/tCO₂. Повечето от тези развиятия се пренесоха върху пазара на електроенергия, където спот цените отново се повишиха, достигайки около 208 EUR/MWh в Италия и се изкатериха дори в скандинавските страни до около 96 EUR/MWh. Фючърсите последваха газа, като най-голямо относително увеличение имаше в скандинавските страни, Испания и Франция, където силните спот цени тласнаха кривите към пазар с отстъпка за бъдещи доставки (баквардация).

В макроикономически план общият PMI индекс на еврозоната през септември се повиши до най-високото си ниво от повече от три години. Въпреки това коригираното спрямо температурите търсене на електроенергия остава с около 6% под средната си стойност за периода от 2017 до 2021 г. и без промяна на годишна база, тъй като по-добрите бизнес проучвания все още не са се превърнали в значително възстановяване на енергоемката промишленост. Междувременно инфлацията се повиши до 3,8% поради разходите за енергия, поддържайки вероятността за ново увеличение от ЕЦБ след септемврийското покачване до 2,5%, докато протоколите на Федералния резерв от септември сочат ново увеличение в САЩ, вероятно през декември.

Гледайки напред, по-влажният период през тази седмица ще донесе дъжд в ключови хидрозоли, макар и не достатъчно дълго, за да се затворят дефицитите, докато спадащото слънчево производство насочва към по-високи спот цени през октомври. Нашият фокус е насочен към събития извън Европа, като потоците през Ормуз и пристиганията на LNG, както и в рамките на Европа, включително водните баланси, текущите спирания на ядрени мощности, първите студени вълни, дискусиите около бъдещите климатични амбиции на континента и икономическото представяне.

✓ Качеството на работните места в ЕС се е подобрило през последното десетилетие, сочи годишен доклад на Европейската комисия

Качеството на работните места в ЕС се е подобрило през последното десетилетие, сочи публикуваният днес доклад на Европейската комисия „Европейски преглед на заетостта и социалното развитие за 2026 г.“ (European Employment and Social Outlook 2026). Докладът отчита напредък в три основни направления: заплащане, сигурност на заетостта и работно време. В него се подчертава, че качествените работни места допринасят за изграждането на силна, производителна и конкурентоспособна икономика, предаде Европейската Комисия в прессъобщение.

Според доклада по-качествените работни места могат да повишат производителността чрез засилване на мотивацията на служителите, намаляване на текучеството, насърчаване на развитието на уменията и подобряване на организацията на труда.

Роксана Мънзату, изпълнителен заместник-председател на ЕК и главен комисар по въпросите за социални права и умения, качествени работни места и подготовка, коментира изводите от доклада: "Пазарът на труда в Европа остава стабилен. Заплатите са се върнали на нивата отпреди пандемията. Ръстът на заетостта обаче се забавя, темпът на намаляване на бедността все още не отговаря на амбициите ни, а високите цени на енергията натоварват най-вече домакинствата с по-ниски доходи. Ангажирани сме със създаването на повече качествени работни места в целия ЕС. С предстоящия Закон за

качествените работни места искаме да гарантираме, че за всеки има достъпна, справедлива, безопасна и добре възнаградена работа."

Докладът разглежда и актуалните предизвикателства, сред които забавянето на растежа на заетостта, слабият ръст на производителността и натискът върху доходите на домакинствата вследствие на високите цени на енергията. В него се посочва, че недостигът на работна ръка често е по-осезаем при работните места с по-ниско качество. Това показва, че подобряването на качеството на работните места може да помогне за привличането и задържането на работници там, където те са най-необходими. От своя страна, по-високата производителност може да допринесе за подобряване на заплащането и условията на труд.

По-късно тази година Европейската комисия ще представи Законодателен акт за качествените работни места (Quality Jobs Act) след провеждането на втория етап от консултациите с европейските социални партньори.

Ключови изводи от доклада:

Качеството на работните места продължава да се различава в отделните държави, сектори и професии

Качеството на работните места се различава в отделните сектори. То е по-високо в секторите от стратегическо и икономическо значение за ЕС, по-специално в промишлеността и секторите на услугите, основани на интензивно използване на знания. От друга страна, професиите с недостиг на работна ръка често се характеризират с по-нетипично работно време, по-ниска сигурност на заетостта и по-ниско заплащане.

Chart 2.11: Heat map of sector group (NACE 1-digit) job quality scores across select indicators, as compared to the EU-27 average

Scores	Sectors in the EU	# Workers (ths)	Low-wage	Involuntary temporary	Involuntary part-time	Long working hours	Atypical working time	
Sectors with better scores across the select indicators								
0	Public administration and defence; compulsory social security	14124	7%	na	5.9	1.3	2.8	20.9
0	Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	1699	1%	10.3	5.4	na	3.1	27.2
0	Information and communication	7917	4%	4.8	3.7	1.1	6.2	15.4
0	Financial and insurance activities	5543	3%	3.3	1.9	na	6.5	12.7
0	Manufacturing	31161	16%	10.4	3.9	0.8	4	33.1
1	Professional, scientific and technical activities	11946	6%	7.2	4.2	1.5	9.8	16.9
1	Construction	13829	7%	12.2	5.1	1.1	10.2	13.3
1	Real estate activities	1697	1%	14.2	3.1	na	8.6	21.3
2	Education	14976	7%	7.1	11.6	4.7	3.6	18.8
Sectors with worse scores across the select indicators								
3	Transportation and storage	10803	5%	16.5	5.4	2.3	9.1	44.5
3	Human health and social work activities	22495	11%	10.7	6.9	4.2	3.8	42
4	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	26929	13%	20.6	4.8	4.1	6.8	48.1
4	Administrative and support service activities	8180	4%	32.3	8.2	8.8	4.8	32.7
4	Agriculture, forestry and fishing	6370	3%	na	19.6	3.1	21.2	49.7
4	Arts, entertainment and recreation	3435	2%	22.2	14.1	7.6	5.8	50.3
5	Other service activities	4911	2%	21	7.3	6.3	6.8	41.7
5	Accommodation and food service activities	9656	5%	35.0	11.8	8.6	10.4	73.0

Note: The heatmap uses a three-colour scale ranging from green (lower shares), through yellow (values around the EU average), to red (higher shares). The score indicates the number of indicators in which a sector performs worse than the EU average. Sectors with worse scores across the selected indicators are defined as those performing worse, i.e. higher, than the EU average in at least 3 indicators.

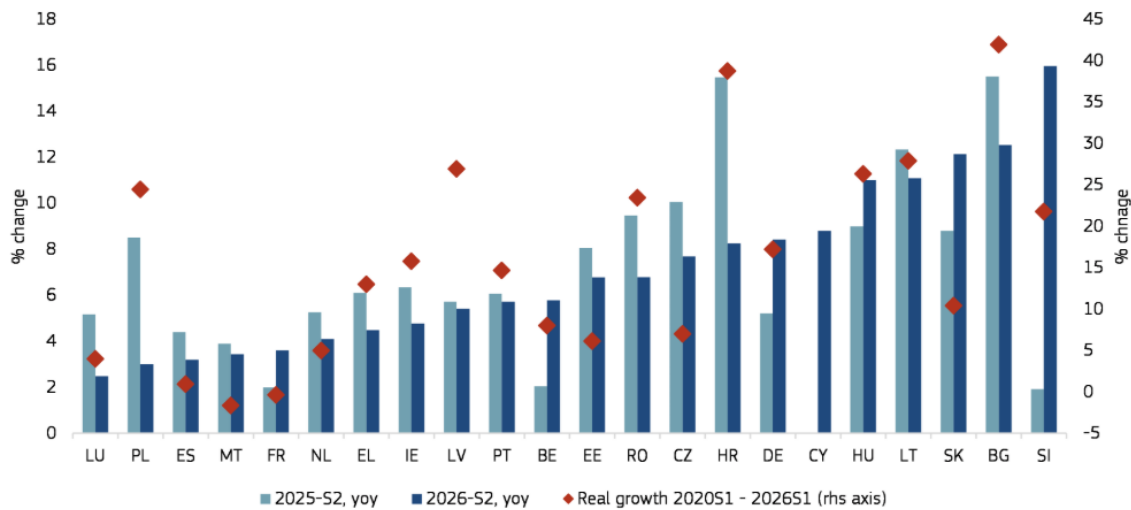
Source: DG EMPL calculations based on breakdowns of Eurostat [earn_ses_pub1s] for 2022, [lfsa_etgar] for 2024, [lfsa_eetpgar] for 2024, [lfsa_qoe_3a2] for 2024, and EU-LFS microdata for 2023.

Докладът показва, че работните места с по-високо качество са по-разпространени в секторите на информационните и комуникационните технологии, финансовите и застрахователните дейности, публичната администрация, както и професионалните, научните и техническите дейности. Работните места с по-ниско качество се срещат по-често в хотелиерството и ресторантьорството, административните и спомагателните дейности, както и в някои нискоквалифицирани услуги. Освен това продължават да съществуват различия между държавите членки. В някои от тях през последното десетилетие се наблюдава влошаване на два или повече показателя за качество на работните места, въпреки положителната обща тенденция в ЕС.

Заплащането и производителността вървят ръка за ръка

Докладът показва, че заплатите могат да продължат да нарастват само ако предприятията повишават производителността си. Същевременно по-високите заплати, особено минималните, могат да насърчат предприятията да инвестират и да внедряват иновации, вместо да се конкурират чрез ниски разходи за труд.

Chart 1.14: Developments in national minimum wage, in Member States where they exist

Note: Five Member States (Denmark, Italy, Austria, Finland and Sweden) do not have national minimum wages. S2 refers to the second Semester of the year.

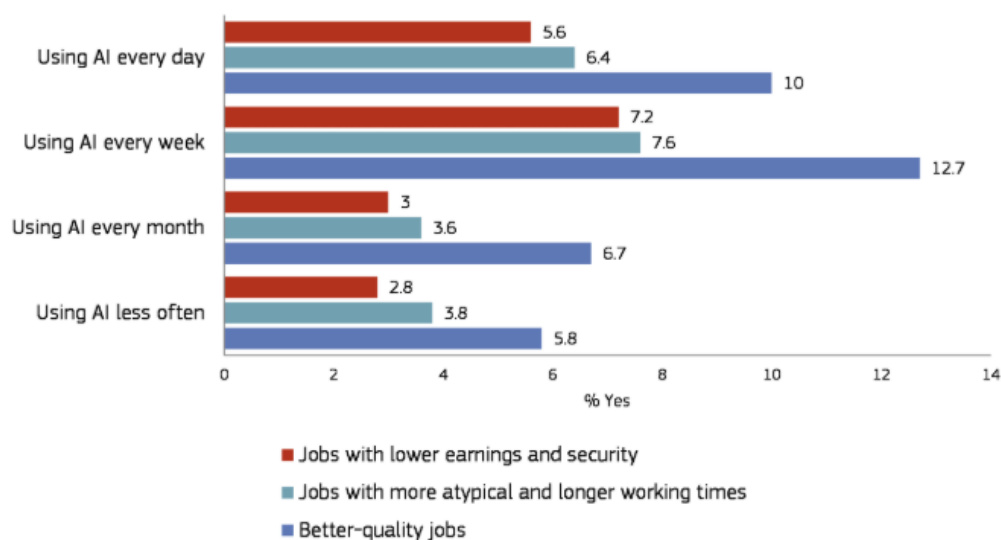
Source: Eurostat [earn_mw_cur_prc_hlcp_midx].

След приемането на Директивата на ЕС за адекватните минимални работни заплати минималните възнаграждения са се увеличили, особено в държавите членки с по-ниски равнища на заплащане и по-голям дял на работещите на минимална работна заплата.

Технологиите и изкуственият интелект променят труда

Изкуственият интелект може да повиши производителността и качеството на работните места, като помага на работниците да се съсредоточат върху задачи с по-висока добавена стойност и да развиват нови умения. Ефектът от него обаче ще зависи от начина, по който се внедрява и регулира. В доклада се подчертава, че AI може да окаже натиск върху търсенето на работна ръка при някои начални позиции и рутинни дейности, както и да повлияе на заплащането и условията на труд. Това прави представителството на работниците, политиките за развитие на уменията и социалния диалог все по-важни.

Chart 2.19: Frequency of AI use by the three identified job clusters

Source: AIM-WORK survey (2025).

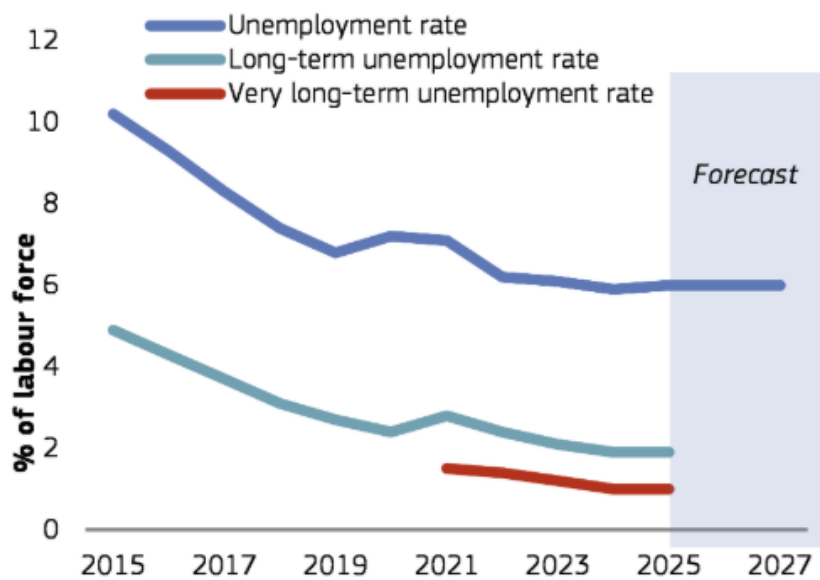
Нови изследвания показват също, че по-голямата зависимост от автоматизирани инструменти може да отслаби критичното мислене, да ограничи ученето чрез практика и да увеличи необходимостта от човешки надзор. По-малко опитните работници често постигат най-голям непосредствен ръст на производителността при използването на AI. Те обаче може да са и по-малко способни да откриват грешки, което потенциално задълбочава различията в уменията.

Тенденции в заетостта и социалната сфера

В съответствие с изискванията на Договора докладът разглежда и по-широките тенденции в областта на заетостта и социалното развитие в ЕС. Той показва, че пазарът на труда в ЕС е запазил устойчивостта си. През 2025 г. коефициентът на заетост достига 76,1%, а равнището на безработица остава на исторически ниско ниво от 6%.

1.3.3. Unemployment

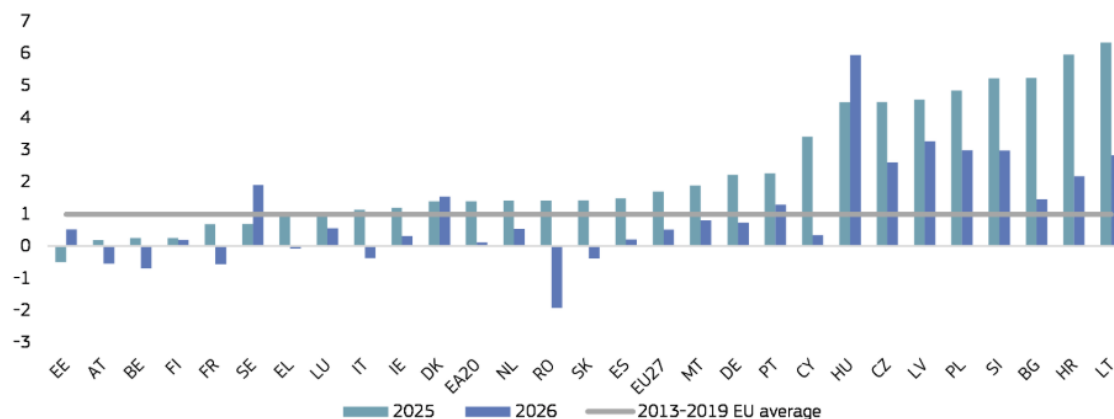
Chart 1.8: Unemployment rate (%), 2015-2025, EU

Source: Eurostat [une_rt_a], [une_ltu_a], and European Commission Economic Forecast Spring 2026

За 2026 г. докладът се позовава на анализ на Европейската комисия, според който енергийният шок, свързан с конфликта в Близкия изток, вероятно ще забави растежа на заетостта, но няма да го спре. Очаква се през 2026 г. да бъдат създадени около 440 000 работни места по-малко. Въпреки това прогнозите сочат по-бавно наемане на нови служители, а не рязък икономически спад, тъй като се очаква работодателите да запазят работниците си.

Chart 1.17: Real wages, annual percentage change

Note: EA-20, the 20 countries that have adopted the euro. Real wages were computed using the harmonised index of consumer prices as deflator.

Data for 2026 reflects projections calculated on the basis of the Commission's European Economic Forecast Spring 2026.

Source: AMECO [5000HWWDW, 5000ZCPIH], Commission's European Economic Spring forecast 2026.

През 2026 г. реалните заплати са с 1,4% над равнищата си отпреди пандемията от COVID-19, като в повечето държави членки вече са компенсирани загубите от 2022 и 2023 г.

✓ Фондовият пазар на Тръмп е измамно успешен

- Индексът S&P 500 отчете исторически връх миналата седмица, но подкрепен от шепа компании, фокусирани върху бързо развиващия се сектор на изкуствения интелект, което прикрива признаците за нарастваща уязвимост в икономиката и на финансовите пазари.
- Средните почасови доходи, коригирани спрямо инфлацията, отбелязват спад в продължение на пет месеца, а американците очакват темпът на растеж на доходите им да изостане от потребителската инфлация през следващите 12 месеца.
- Рекордният връх на пазара се дължи на тесен кръг от акции, докато медианната стойност на книгата в индекса S&P 500 е спаднала с около 4,3% през последния месец, а някои пазарни стратегии и милиардери предупреждават за възможен „балон“ в сектора на изкуствения интелект.

Президентът Доналд Тръмп отдавна разглежда фондовия пазар като своеобразен референдум за резултатите от управлението си. Въпреки че миналата седмица индексът S&P 500 достигна исторически връх, това се случи благодарение на шепа компании, фокусирани върху бурно развиващия се сектор на изкуствения интелект, което прикрива признаците за нарастваща уязвимост в икономиката и финансовите пазари.

С приближаването на междинните избори – до които остава по-малко от месец – това, което Тръмп смята за предимство за републиканците, всъщност може да се окаже пасив.

Почти на всички е известно, че икономиката страда от упорито висока инфлация и неконтролиран бюджетен дефицит. По-малко известно сред широката общественост – макар и усещано на лично ниво – е, че средното почасово заплащане, коригирано спрямо инфлацията, отбелязва спад в продължение на пет месеца.

Освен това доклад на клона на Федералния резерв в Ню Йорк показва, че американците очакват ръстът на доходите им да изостане още повече от потребителската инфлация през следващите 12 месеца, отчасти поради скока в цените на бензина и дизела, предизвикан от конфликта на САЩ и Израел с Иран.

Към това се добавят и усилията на Белия дом да намери заобиколни пътища за възстановяване на инфлационните мита, обявени за незаконни от Върховния съд.

Бюджетният дефицит, възлизащ на около 6% от brutния вътрешен продукт, задълбочава предизвикателствата пред американците. Доходността на референтните 10-годишни държавни облигации, които служат за определяне на разходите за кредитиране на бизнеса и домакинствата, достигна миналата седмица най-високото си ниво от две десетилетия насам – 5,36%.

От средата на септември насам „срочната премия“ – допълнителната доходност, която инвеститорите изискват, за да държат облигации с по-дълъг срок на падеж вместо краткосрочни ценни книжа – се е повишила.

Това е сигнал за отслабващо доверие в способността на администрацията да овладее дефицита или държавните заеми, чийто общ размер вече възлиза на около 40 трилиона долара. В резултат на това потенциалните купувачи на жилища и малките предприятия, разчитащи на кредити с променлив лихвен процент, понасят негативните последици.

Не е изненадващо, че потребителското доверие е на най-ниското си ниво от 12 години насам, а просрочените задължения по кредитни карти са близо до върховете си стойности от 2010 г. насам.

Много сектори в S&P 500 спадат

Резултатът е спад в акциите на компании от секторите на потреблението, туризма, транспорта, недвижимите имоти и финансите, като медианната стойност на акциите в индекса S&P 500 е спаднала с около 4,3% през последния месец.

Слабото представяне, обхванало голяма част от фондовия пазар, остава на заден план заради привидната сила на сектора на изкуствения интелект – от Meta Platforms Inc. и Microsoft Corp. до производителя на чипове Nvidia Corp. и широкия кръг от компании за полупроводници.

Важно е да се разбере, че стотиците милиарди долари, които големите доставчици на облачни услуги (т.нар. „хиперскейлъри“) инвестират в изграждането на центрове за данни, пълнят касите на доставчиците, но устойчивостта на цялата индустрия зависи от успеха в бързата монетизация на AI – да не говорим за преодоляването на съпротивата на местните общности срещу центровете за данни, която нараства в цялата страна.

Доколко необичайно е пазарът да достига рекордни нива при толкова слаба широчина на обхвата? Забележете, че миналия вторник индексът S&P 500 достигна нов връх, докато едва 30% от включените в него компании се търгуваха над своите 50-дневни пълзящи средни стойности. Въпреки че често се правят тревожни сравнения с дотком балона, дори при най-тесния пазарен връх в периода 1998–2000 г. 41% от компонентите на S&P 500 се намираха във възходящ тренд.

Ограниченото по обхват пазарно рали само по себе си не е непременно предвестник на предстоящ обрат. Напълно възможно е лидерите да запазят инерцията си за известно време, а изоставащите компании да наваксат – или и двете да се случат едновременно. Стратезите на Bank of America Corp. също споделят тези опасения.

„Ниската ширина на пазара е класически белег за формиране на балон и обикновено тенденцията продължава, докато балонът не се спуква“, отбелязват те в свой анализ от тази седмица. Те съветват инвеститорите да обмислят използването на деривати върху акции, за да запазят експозицията си към евентуални печалби, като същевременно ограничат потенциалните загуби.

Потенциален балон

Това, което тревожи милиардера Майкъл Новограц, е изкуственият интелект – явление, което той определи в сряда като „най-големия балон на нашето време“, но отбеляза, че засега той вероятно ще продължи да се надува. „Знам как завършват балоните – те се пукат зрелищно, а този все още не е достатъчно зрелищен“, каза той.

Коментарите му съвпаднаха с мнението на друг милиардер – Рей Далио, основател на хедж фонда Bridgewater, който часове по-рано заяви, че AI е „класически балон“, приближаващ се към момента на спукване заради повишаващите се лихвени проценти и необходимостта активите да се превърнат в пари в брой.

Невъзможно е да се предвиди кога точно ще се спуква един балон, но е сигурно, че пазарът ще се срина – и то вероятно зрелищно – ако настроенятия на инвеститорите се обърнат срещу изкуствения интелект. Проблемът е, че рисковете не се поемат само от онези, които залагат сериозно на акции в сектора на AI, а и от участниците в пенсионни планове (като 401k) и обикновените американци.

Към 2025 г. активи на стойност около 23 трилиона долара са били индексирани или обвързани с представянето на индекса S&P 500 (сумата би възлязла на 27 трилиона долара, ако се отчете ръстът на индекса от началото на 2026 г. досега). От крехката стойност на този индекс зависят също така потреблението, стимулирано от натрупаното богатство, и в крайна сметка – милиони работни места.

И така, трябва ли рекордно високите нива на фондовия пазар да се разглеждат като знак за одобрение на администрацията на Тръмп от страна на пазара? Едва ли. Това се дължи по-скоро на късмет, отколкото на ефективна политика.

✓ Blackstone: Фискалните проблеми в Европа са по-големи от тези в САЩ

- Правителствата, които в момента имат дефицити, надхвърлящи 100% от БВП, сякаш нямат ясен път за промяна на тази тенденция.
- Фискалните кризи често се разрешават едва под натиска на пазара, както стана с реструктурирането на гръцкия дълг преди повече от десетилетие.
- Що се отнася до изкуствения интелект – върху чиито рискове всички с право се фокусираме – ползите за човешкото здраве ще бъдат най-значимият резултат от него.

Президентът на Blackstone Inc. Джон Грей предупреди, че фискалните затруднения във Франция, Великобритания и други части на Европа представляват по-неотложен риск, отколкото в САЩ, където инвестициите в технологии стимулират икономическия растеж.

„САЩ ще трябва да се изправят пред трудни решения, но смятам, че в момента това е предизвикателство, засягащо по-скоро Франция, Обединеното кралство и континентална Европа“, заяви Грей във вторник на форума Bloomberg New Economy в Ню Делхи. „Просто защото там темповете на растеж са много по-ниски“, а същевременно има и „много големи бюджетни дефицити“, отбеляза той.

Коментарите на Грей идват в момент, когато водещите развити икономики се борят с нарастваща дългова тежест и високи лихвени проценти. Фискалните кризи често се разрешават едва под натиска на пазара, посочи той, давайки за пример реструктурирането на гръцкия дълг преди повече от десетилетие.

„Правителствата, които в момента имат дефицити, надхвърлящи 100% от БВП, сякаш нямат ясен път за промяна на тази тенденция“, каза Грей. „Това води до проблеми с достъпността, особено по отношение на жилищата, и налага вземането на трудни решения, свързани с данъците и социалните услуги.“

Засега, според Грей, САЩ успяват да овладеят проблемите с нарастващия дълг благодарение на по-бързия икономически растеж, стимулиран от бума на изкуствения интелект.

„Когато погледнете технологиите, инвестициите и случващото се в сферата на изкуствения интелект, виждате, че това води до значителен приток на капитали, а по-високият темп на растеж осигурява малко повече пространство за маневриране“, каза той.

Грей определи технологиите като определяща сила – но и потенциална заплаха – на настоящата епоха. Продължаващите регионални конфликти и напрежението между САЩ и техните съюзници остават управляеми в сравнение с това, отбелязва той.

„Технологиите вероятно представляват най-големия екзистенциален риск, но това е процес, който се развива бавно и ще наложи вземането на много трудни решения“, каза той по време на дискуссионен панел с участието на председателя на Tata Sons Ltd. Натараджан Чандрасекаран и бившият министър-председател на Обединеното кралство Риши Сунак.

В отговор на тези промени Грей заяви, че Blackstone остава силно ангажирана с инвестициите в енергийна и цифрова инфраструктура. „Blackstone ще продължи да залага сериозно на електроенергийния сектор, тъй като всичко, свързано с технологиите – центрове за данни, автономни превозни средства, роботи – изисква електричество“, каза той.

Компанията ще запази и значително присъствие в отбранителния сектор. Разходите за отбрана са се превърнали в почти универсален приоритет за правителствата, като на практика всяка държава инвестира повече в собствената си устойчивост, отбелязва Грей.

Секторът на науките за живота е област, в която Blackstone ще продължи да засилва инвестициите си. Той заяви, че приносът на изкуствения интелект ще бъде от полза за човешкото здраве, въпреки рисковете, които доминират в настоящите дискусии.

„Що се отнася до тази технология – върху чиито рискове всички с право се фокусираме – ползите за човешкото здраве ще бъдат най-значимият резултат от нея“, каза Грей, като добави, че за реализирането на тези ползи все пак ще са необходими мащабни изпитания.

Инвестиции в Индия

По отношение на Индия Грей заяви, че фирмата му планира да насочи повече капитал към страната заради голямото ѝ младо население, владенето на английски език, наличието на кадри с инженерно и технологично образование, както и правителство, насърчаващо икономическия растеж.

През следващия век Индия „ще расте по-бързо от всяка друга голяма икономика в света“, каза той.

Индия е донесла на Blackstone най-високата възвръщаемост от непублични инвестиции (private equity) в световен мащаб, заяви Грей миналия месец, след като фирмата промени стратегията си, насочвайки се към придобиване на мажоритарни дялове или такива с равен контрол и фокусирайки се върху сектори като ИТ услуги, търговски недвижими имоти и местно производство.

Blackstone бързо разшири инвестициите си в сферата на AI и вече вижда ползите от това. Девет от десетте компании в портфолиото на Blackstone, отбелязали най-голям ръст на стойността през тази година, са свързани с AI, каза Грей пред инвеститорите си миналия месец. Въпреки това индийската компания за болнични услуги Aster DM Quality Care Ltd. също се откри, което потвърждава увереността на Blackstone, че страната все още има значителен потенциал за растеж.

През последната година Blackstone инвестира в индийския AI стартъп за облачни услуги с Neysa, в отбора от Индийската висша лига по крикет Royal Challengers Bengaluru и във Federal Bank Ltd.

[Капитал](#)

✓ Печалбата на "Булгартрансгаз" нараства до 85 млн. евро за полугодieto

Общите пасиви на компанията намаляват с 4.72% до около 802 млн. евро

Стабилни финанси и драстичен спад на разходите за лихви отчита "Булгартрансгаз" за първите шест месеца на годината. Компанията е с нетна печалба 85 млн. евро, което е ръст 13% спрямо 75.48 млн. евро за същия период на 2025 г., показва финансовият отчет на дружеството за полугодieto.

Основен фактор за доброто представяне е намалението на нетните финансови разходи, които спадат значително - до 737 хил. евро при цели 24.8 млн. евро година по-рано. Според отчета това намаление се дължи както на благоприятното влияние от изменението на валутните курсове, така и на "последователната политика на дружеството през последните години за оптимизиране на задлъжнялостта и подобряване на структурата на финансиране, довела до по-ниски разходи за лихви".

Незначителното намаление на приходите от дейността с 1.6% до около 281 млн. евро за шестте месеца спрямо същия период на предходната година се дължи основно на по-ниските приходи от лицензионни дейности. Те са в резултат на влизането в сила на новия регулаторен период от 01.10.2025 г., при който приходите и тарифите се определят съобразно утвърдените от регулатора необходими приходи и приложимите регулаторни механизми, става ясно още от финансовия отчет на "Булгартрансгаз".

Добро управление на заемите

Продължава и положителната тенденция по отношение на капиталовата структура на дружеството. Иначе казано, общият размер на заемите през първата половина година намалява до 297 млн. евро при 362.6 млн. евро към края на м.г. Това води до ограничаване на финансовия риск, намаляване на разходите за финансиране и укрепване на финансовата стабилност на дружеството, отбелязват от "Булгартрансгаз", чийто изпълнителен директор към онзи момент бе Владимир Малинов, който бе освободен от поста с решение на надзорния съвет на 27 юли. В този смисъл рокадата едва ли може да се тълкува като породена от недобро управление на дружеството.

Част от задълженията всъщност са свързани с плащания към консорциума "Аркад" по договора за спорния "Турски поток", но конкретни имена или числа в отчета не се посочват. В продължение на 10 години "Булгартрансгаз" трябваше да плаща сумата за неговото изграждане (над 2 млрд. лв.), като задължения има и за компресорните станции към проекта.

Косвена връзка обаче може да се направи - към средата на годината усвоените и все още непогасени главници по банковите кредити на "Булгартрансгаз" са в размер на 297 млн. евро, като за същия период компанията е върнала 89 млн. евро главници и 5 млн. евро лихви.

В същото време собственият капитал на компанията леко се увеличава до малко над 3 млрд. евро, а общите пасиви намаляват с 4.7% до около 802 млн. евро, което допълнително подобрява капиталовата структура.

Ръст на преноса

Компанията отчита ръст 4% на общия пренос на газ (до 93 329 630 MWh). Това се дължи основно на значително увеличените потоци към Румъния, чийто дял в общия пренос нараства до 24% (спрямо 18% година по-рано), както и на запазените високи обеми към Сърбия (58%) и Гърция (17%).

Макар че реалният обем на преноса към Сърбия (по "Турски поток") намалява с около 2.5%, то продължава да формира близо 58% от целия трансграничен пренос на дружеството. Според "Булгартрансгаз" всичко това затвърждава ролята на газопреносната система на дружеството като ключов маршрут за доставка на природен газ в Югоизточна Европа.

Преносът към Северна Македония остава минимален.

Място в отчета намира и новият проект, свързан с изграждането на вътрешна водородна инфраструктура в посока към границата с Гърция. През юни е подписано грантово споразумение за съфинансиране (с европейски средства) на първата фаза, която включва проучвания за изграждането на 250 км инфраструктура и компресорни станции за пренос на водород. Темата за водорода присъства в не един отчет на "Булгартрансгаз", а изграждането на подобна инфраструктура в България - в списъка с проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес на ЕК, публикуван в края на миналата година. Целта на проекта е създаването на мрежа за пренос на водород в България от и към Гърция, като в бъдеще подобна свързаност се предвижда и с Румъния.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, Денят започва"

- Тема: Сигурността в Черно море след атаките с дронове - необходимите мерки и защитата.
- Тема: Реакциите и отзвукът в Европа - приоритетите в отбраната - какво следва?
- Тема: Недоволство в Пловдивско - жители алармират за опасен път, който свързва пет села в община Калояново - има ли решение?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Атаки с дронове - как отговаря властта
- Тема: Ще разтвори ли НАТО щит над България

✓ Преглед на печата за 14.10.2026 г.

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Корабите в Черно море вече се крият до брега

в. Труд - Руска операция или Украинска провокация?

в. Телеграф - Ад в Черно море

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Няма сестри за 78 групи в ясли в София

в. 24 часа - От януари банките проверяват на кого изпращаме пари

- в. Труд - МВФ вещае по-висока инфлация в България
- в. Труд - Родители изригнаха срещу задачи за матура
- в. Телеграф - Всички машини в строй по четвъртък
- в. Телеграф - Всеки младеж на тренажор преди книжката

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Хена Виркунен: Български компании ще могат да участват и в гигафабриците за AI
- в. Труд - Илия Проданов: По-ниската цена на пшеницата рядко води до поевтиняване на хляба
- в. Телеграф - Мая Манолова, председател на КЗП: Цените надути още преди година

Водещи анализи

- в. 24 часа - Ще спрат ли депутатите лихварите
- в. Труд - Вълчият капан, наречен „кредит“
- в. Телеграф - Случващото се е в полза на Русия

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.